

της κα. **Αλεξάνδρας Φετουρή**

Υπεύθυνη Κύκλων Μελέτης Αγίας Γραφής της Ι.Μ. Σύρου

Το Σύμπαν μας εξουσιάζει, μας περιστοιχίζει με την έκτασή του. Εμείς το κατέχουμε με την σκέψη μας. Το Σύμπαν είναι απέραντο, ανεξιχνίαστο, αλλά δεν σκέπτεται, δεν έχει ψυχή, δεν γνωρίζει την ύπαρξή του.

Εμείς οι Άνθρωποι σε όγκο είμαστε μηδέν μπροστά στο απέραντο Σύμπαν, αλλά εμείς σκεπτόμαστε και ερευνούμε, έχουμε ψυχή και μπορούμε να το γνωρίζουμε. Γνωρίζουμε και τη δική μας ύπαρξη όσο και του υπόλοιπου κόσμου. Αυτό συμβαίνει γιατί είμαστε πλασμένοι κατ' εικόνα του Θεού. Αυτό είναι το ατίμητο δώρο της ζωής, μας κατέστησε όπως είπαμε δικές του εικόνες. Αυτό το δώρο μας κάνει να υπερέχουμε από το Σύμπαν.

Στην περικοπή του Ευαγγελίου κατά Μάρκον που διαβάζεται τη Γ΄ Κυριακή των Νηστειών της Σταυροπροσκυνήσεως, μας θυμίζει ο Κύριος την αξία της ψυχής μας. Μας λέει λοιπόν τι μπορεί να ωφελήσει τον Άνθρωπο εάν κερδίσει τον κόσμο όλο και ζημιωθεί την ψυχή του.

Τίποτε δεν είναι δυνατόν να συγκριθεί με την αξία της ψυχής. Η Θεία προέλευση της ψυχής την καθιστά μοναδική, ασύγκριτη. Την σημερινή όμως εποχή έχουμε γίνει φίλοι της ύλης, της σάρκας, ο πλούτος, τα υλικά αγαθά, η ευμάρεια, οι ανέσεις αποτελούν την πρώτη επιδίωξή μας. Αν μπορούσαμε θα θέλαμε να κατακτήσουμε τον κόσμο όλο. Ο Υλισμός έχει σύμμαχο την απληστία. Όσα κι αν έχουμε δεν είμαστε ικανοποιημένοι και όσα κι αν αποκτήσουμε δεν μας φθάνουν. Στο βιβλίο των παροιμιών διαβάζουμε: «Άδης απώλεια ουκ εμπιπλανται ωσαύτως και οι οφθαλμοί των ανθρώπων άπληστοι» δηλαδή ο Άδης και ο Θάνατος δεν χορταίνουν να δέχονται νεκρούς. Έτσι και τα μάτια των Ανθρώπων είναι αχόρταγα.

Με αυτή λοιπόν την υλιστική αντίληψη και την απληστία, λησμονούμε το αληθινό νόημα της ζωής. Λησμονούμε και δεν θέλουμε να ακούσουμε τη φωνή Του, να δούμε τι προτεραιότητες έχει βάλει ο Θεός για τη σωστή διαβίωσή μας. Λησμονούμε την ασύγκριτη αξία του Ανθρώπου σε σχέση με τα υλικά αγαθά, τα πλούτη και τις απολαύσεις του παρόντος κόσμου. Από τον κίνδυνο αυτό της υλιστικής νοοτροπίας μας, ο Κύριος θέλει να μας απαλλάξει και μας λέει τι είναι η ψυχή μας, τι αξίζει. Μας ταρακουνάει για να νιώσουμε τη μεγάλη μας υπεροχή. Γιατί δυστυχώς δεν το σκεπτόμαστε και πουλάμε την ψυχή μας καθημερινά και συνέχεια. Και την πουλάμε δυστυχώς για το τίποτα. Τίποτε δεν πουλιέται πιο φτηνά, τη σημερινή προπάντων εποχή μας, από την ανθρώπινη ψυχή. Κανένας λογικός Άνθρωπος δεν θα αντάλλαζε το χρυσάφι με λίγη σκουριά. Το πούλημα της ψυχής μας γίνεται για ευτελή πράγματα, είναι μια καθαρή τρέλα. Παρ' όλα αυτά όμως εμείς την πουλάμε. Που την πουλάμε; Την πουλάμε όταν προσπαθούμε να έχουμε τα μάτια μας κάτω στη γη και να αφήνουμε την ψυχή μας να πλημμυρίζει από επιθυμίες γήινες, από συμπεριφορές κακίας, ψεύδη, σκληρότητα, μίσος, συκοφαντίες. Ο Απ. Παύλος λέει: «Μετά φόβου και τρόμου την εαυτών σωτηρίαν κατεργάζεστε». Μας συμβουλεύει να προσέχουμε για να μην πουλάμε την ψυχή μας, να μην μας κυριεύσει η αγάπη των επιγείων υλικών αγαθών. Πρέπει να γνωρίζουμε ότι η ζωή μας τρέχει πιο

γρήγορα από το νερό του ποταμού. Η ζωή μας μαραίνεται πιο γρήγορα από τα άνθη του αγρού. Όλα τα υλικά αφανίζονται. Αυτό για να το δούμε πρέπει να γνωρίζουμε την αξία της ψυχής. Τα σύννεφα σκιάζουν το ήλιο, έτσι και τα πάθη μας σκοτίζουν το λογισμό μας και πουλάμε την ψυχή μας. Επιθυμούμε ξένα πράγματα, γινόμαστε κενόδοξοι, συκοφάντες για να κερδίσουμε την ψεύτικη αγάπη και εκτίμηση συνανθρώπων μας. Όλα λοιπόν αυτά είναι η απώλεια της ψυχής.

Τι είναι η ψυχή; Αναρωτιόμαστε.

Από την αρχαιότητα ο άνθρωπος κόπιασε να ερευνήσει τα βάθη της φύσης για να κατανοήσει τι είναι ψυχή. Οι Έλληνες φιλόσοφοι που ασχολήθηκαν με τη μελέτη της ψυχής, έδωσαν διάφορες ερμηνείες για την ύπαρξή της. Άλλος την ονόμασε έναν αριθμό, άλλος νοητή ουσία, άλλος καθαρό πυρ, άλλος κράση τεσσάρων στοιχείων, άλλος άνθος του σώματος. Οι περισσότεροι συμφώνησαν ότι η ψυχή είναι αθάνατη. Οι Πατέρες της εκκλησίας μας, που διάβασαν με πολύ προσοχή και με προσευχή τις Αγίες Γραφές στις οποίες ο Θεός αποκαλύπτει την αξία της ψυχής και μας δίνουν την απάντηση. Η ψυχή είναι η πνοή του Θεού την οποία ενεφύσησε στο πρόσωπο του ανθρώπου καθώς τον έπλασε. Στο βιβλίο της Γεννήσεως λέει: «Και ενεφύσησε εις το πρόσωπον αυτού πνοήν ζωής και εγένετο άνθρωπος εις ψυχὴν ζώσαν».

Ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο από χώμα, από τη γη, για να μας αποδείξει ότι η ψυχή δεν είναι χώμα, αλλά πνεύμα, δεν είναι υλικό σώμα αλλά άυλη ουσία. Πήρε τη λέξη ενεφύσησε για να μας δείξει την διαφορά σώματος και πνεύματος. Το σώμα είναι σύνθετο και διαλύεται σ' εκείνα από τα οποία έγινε. Ενώ η ψυχή είναι απλή και δεν διαλύεται ποτέ. Το σώμα είναι υλικό, γήινο, ορατό, θνητό, φθαρτό. Η ψυχή είναι πνεύμα άυλο, νοερό, αόρατο, αθάνατο, άφθαρτο. Στην ψυχή έδωσε ο Θεός την εξουσία και όλες τις δυνάμεις για να κυβερνά ολόκληρο το Σύμπαν. Τώρα αν αυτή τη δύναμη ο άνθρωπος άσκοπα και αλόγιστα την καταστρέφει, αυτό είναι ένα άλλο σοβαρό θέμα.

Η ψυχή σκέπτεται, συλλογίζεται, προνοεί, σχεδιάζει, αυτή καθοδηγεί το σώμα και το κατευθύνει. Το σώμα όμως είναι ελεύθερο να υπακούει ή όχι στα κελεύσματα της ψυχής. Η Γραφή λέει ότι ο άνθρωπος πλάστηκε κατ' εικόνα. Το καθ' ομοίωση όμως είναι του ανθρώπου επιλογή. Αν το σώμα υπακούει στην ψυχή τότε ο άνθρωπος είναι πράγματι άνθρωπος Θεού κατ' εικόνα και ομοίωση. Όταν όμως συμβαίνει το αντίθετο, η ψυχή υπακούει στις εντολές της σάρκας, τότε ο άνθρωπος χάνει την ωραιότητά του δηλαδή την καθ' ομοίωση και γίνεται άλογο ζώο. Το σώμα σπρώχνει την ψυχή στην αμαρτία, ξυπνά ζωώδη ένστικτα, σαν γήινο που είναι το σώμα αρέσκεται να κοιτά και να θέλει τα της γης. Έλα όμως που ο Κύριος μας λέει όχι, στη γη είστε περαστικοί διαβάτες, μην κολλάτε εκεί που δεν ανήκετε. Ο ουρανός είναι η πατρίδα σας. Η αιωνιότητα είναι ο προορισμός σας. Αν λοιπόν δεν προσέξουμε, η ψυχή μας υποδουλώνεται στις θελήσεις και τις επιθυμίες του σώματος και γίνεται δούλη η ψυχή της φθαρτής σάρκας. Τότε ο άνθρωπος γεμίζει από πάθη και επιθυμίες. Ο Απ. Παύλος λέει προς τους Γαλάτας: «Φανερά δε εστί τα έργα της σαρκός οίτινα εστί μοιχεία, πορνεία, ακαθαρσία, ασέλγεια, ειδωλολατρία, έχθραι, ζήλος, θυμός, φόνοι, μέθαι» και διάφορα συναφή.

Αυτά όλα μας δίνουν το συμπέρασμα ότι καθήκον του ανθρώπου είναι να γνωρίζει την αξία της ψυχής του και να ξέρει ποιο είναι το χρέος του απέναντί της. Ο σκοπός πρέπει να είναι ένας. Να γίνουμε μέτοχοι της Θείας ζωής για να εισέλθουμε στην ετοιμασμένη από καταβολής κόσμου Βασιλεία του Χριστού. Για αυτή την επιτυχία καθήκον του ανθρώπου είναι η επιμέλεια της ψυχής. Να φροντίζουμε να υπάρχει αρμονία μεταξύ σώματος και ψυχής. Σήμερα δυστυχώς η φιλοσοφία που ξεχύνεται στη ζωή μας είναι όχι καταπίεση του σώματος. Το σώμα πρέπει να το αφήσουμε ελεύθερο να κάνει ό,τι του αρέσει. Είναι δυστυχώς το σημερινό σύνθημα «φάγωμεν πιώμεν αύριο γαρ αποθνήσκωμεν». Έτσι ο άνθρωπος πιστεύει ότι η ψυχή δεν είναι τίποτε άλλο από ένα κύτταρο του σώματος, συνεπώς δεν χρειάζεται αγώνας για να το συγκρατήσουν από τα γήινα, από τα ελαττώματα, από τα πάθη, αφού και αυτά υπάγονται στη λειτουργικότητα του ανθρωπίνου οργανισμού. Έτσι βλέπουμε να στηρίζεται το δίκαιο του δυνατού, του ισχυρότερου, να υπάρχει βία, αναρχία, ακολασία, ανασφάλεια, άγχος και σκληρότητα συμπεριφοράς και αδιαφορίας μεταξύ των ανθρώπων. Σήμερα την γενιά μας δίκαια θα την ονομάζαμε Μιχαλίσ και Αμαρτωλός. Γιατί εγκατέλειψε το Θεό και μαζί με την εγκατάλειψη αυτή χάθηκε η καλοσύνη, χάθηκε η ανθρωπιά. Η φωνή του Κυρίου, δεν ακούγεται, η ψυχή έγινε δούλη της σάρκας και του Διαβόλου.

Η εκκλησία μας δέεται για την σωτηρία των ψυχών μας. Επικαλείται την χάρη του Αγίου Πνεύματος για φωτισμό των χριστιανών. Η εκκλησία δεν περιφρονεί το σώμα. Το αναγνωρίζει ως Ναό του Αγίου Πνεύματος και προσπαθεί να μας πει να το διατηρούμε καθαρό και άμωμο. Μας προτρέπει να φροντίζουμε και για τα δύο. Ο Απ. Παύλος προς Γαλάτας λέει: «Ο σπείρων εις την σάρκα εαυτού εκ της σαρκός θερίσει φθοράν, ο δε σπείρων εις το πνεύμα εκ του πνεύματος θερίσει ζωή αιώνιο». Αν στη σάρκα σου δώσεις ό,τι ζητά αυτή θα κερδίσεις τη φθορά, το θάνατο, αν όμως δώσεις ό,τι ζητά το πνεύμα σου θα δώσεις την αιώνιο ζωή. Γι' αυτό σ' αυτή την περικοπή του Ευαγγελίου ο Κύριος μας δείχνει πως θα ξεπεράσουμε το αδιέξοδο της αμαρτίας. Μας καλεί να ακολουθήσουμε το δρόμο της θυσίας και του Σταυρού. Όποιος θέλει να ακολουθήσει πίσω μου, ας αρνηθεί τελείως τον εαυτό του, ας σηκώσει το Σταυρό του και ας με ακολουθήσει. Μας καλεί να ακολουθήσουμε το δρόμο της θυσίας και του Σταυρού που ο ίδιος χάραξε. Από αυτά τα πάθη ήρθε να μας απαλλάξει γι' αυτό υπέστη το πάθος του Σταυρού.

Ο Σταυρός του Χριστού έγινε λυτήριο των παθών μας, λύνει όλα τα πάθη μας και επέρχεται η σωτηρία της ψυχής. Μας φωνάζει ο Κύριος όταν ανέβηκε στο Σταυρό που έγινε η σκάλα όπου μ' αυτήν οι πιστοί ανεβαίνουν στον Ουρανό. Εδώ είναι η σωτηρία σας. Εδώ είναι η ασφάλεια της ψυχής σας. Εδώ, κάτω από το Σταυρό είναι η σωτηρία. Φωνάζει ο Κύριος, όποιος θέλει να ζήσει τίμια πρέπει να ακολουθήσει τον Εσταυρωμένο Χριστό, όποιος θέλει να με ακολουθήσει πρέπει να αρνηθεί τον εαυτό του, δηλαδή να αρνηθεί της σάρκας τις επιθυμίες. Αυτός είναι ένας Σταυρός δηλαδή ένας αγώνας στον οποίο καλούμεθα να τον σηκώσουμε χωρίς βία όποιος θέλει. Λέει ο Κύριος, όλοι οι λυπημένοι, οι καταφρονεμένοι, εσείς που λυγίζουν τα γόνατά σας κάτω από τα βάρη της ζωής, ελάτε να σηκώσετε αυτόν τον αγώνα που λέγεται Σταυρός. Εγώ θα ελαφρώσω το φορτίο σας και θα σας αναπαύσω. Όταν ο Χριστός λέει: «όστις θέλει και το δεύτε προς με πάντες» μιλάει για το ίδιο πράγμα, μιλάει για το Σταυρό, δηλαδή το καθήκον του ανθρώπου απέναντι στην ψυχή του.

Νομίζουμε ότι η χριστιανική ζωή είναι ένας Σταυρός βαρύς. Είναι βαρύς γιατί γίνεται αγώνας να νικήσει κανείς τις σειρήνες της ζωής, που μας καλούν στη γη, είναι αγώνας να ζεις μέσα σ' αυτό το χάος της ακολασίας, της απιστίας και εσύ να προσπαθείς ν' αντισταθείς. Είναι Σταυρός που φαίνεται βαρύς αλλά έχουμε βοηθό τον Κύριο.

Όπως ο Κύριος γονατίζει στο Γολγοθά από το βάρος του Σταυρού, ο Κυρηναίος έρχεται και σηκώνει το Σταυρό. Έτσι το χέρι του θεού βοηθάει όλους τους αγωνιζόμενους και ελαφρώνει και κάνει επιτυχή τον αγώνα.

Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης λέει ότι οι εντολές του Χριστού βαρείαι ουκ εστί. Όχι πως δεν έχουν το βάρος, η απόκτηση της αρετής και της Αγιοσύνης δεν είναι ευκολοκατόρθωτες, μα είναι ο Χριστός, είναι η Θεία Χάρις που βοηθάει τον πιστό που αγωνίζεται για τη Σωτηρία του να σηκώσει το Σταυρό του και να επιτελέσει αγιοσύνη. Μας λέει ακόμη η περικοπή ότι ο άνθρωπος σώζεται όταν θανατώσει το εγώ της σάρκας και των επιθυμιών. Ο Απ. Πάυλος λέει: «Οι δε του Χριστού την σάρκα εσταύρωσαν συν τοις παθήμασι και τοις επιθυμίς». Αν δε σταυρωθούμε δεν θα ελευθερωθούμε. Η ζωή είναι συνυφασμένη με το πάθος και το Σταυρό. Η εκκλησία αυτή την ημέρα έβαλε την προσκύνηση του Σταυρού για να δυναμώσει τους νηστεύοντας Χριστιανούς, που αγωνίζονται με περισσότερη προσευχή, με αγωνία, ώστε να απωλέσουν δηλαδή θάψουν τα πάθη τους.

Όπως σε κάθε διαδήλωση βάζουν λάβαρα με διάφορα συνθήματα για να τονώσουν την ψυχή και το πνεύμα των αγωνιζομένων ώστε να παλέψουν με δύναμη για τις ιδέες τους, με περισσότερο πείσμα και αφοσίωση.

Η εκκλησία βάζει το Σταυρό να τον προσκυνήσουν οι πιστοί, να πάρουν δύναμη να αγωνιστούν, να σηκώσουν το Σταυρό της προσπάθειάς τους για τη σωτηρία τους. Ο Σταυρός μας είναι ο θησαυρός μας. Οι άνθρωποι καυχόνται για την καταγωγή τους, για τα πλούτη τους, για τη δόξα του, για την ομορφιά τους, για τα γήινα κατορθώματά τους. Οι Άγιοι της εκκλησίας μας εντελώς αντίθετα είναι υπερήφανοι για την φτώχεια τους, για τους διωγμούς, για τις φυλακίσεις τους, για τις πληγές τους. Δεν καυχιέμαι για τίποτα άλλο λέει ο Πάυλος παρά μόνο για το ότι υποφέρω για το Χριστό: «Χαίρω εν τοις παθήμασί μου». Δύο κόσμοι αντίθετοι, ο ένας χαίρεται για τα πλούτη του και ο άλλος για τη φτώχεια του. Ένας για την καταγωγή του και ο άλλος για την ασημότητά του. Και οι δύο κόσμοι είναι γύρω μας. Ο Χριστός γι' αυτό ακριβώς εναθρωπίστηκε για να ξεκαθαρίσει τον έναν κόσμο από τον άλλο. Για να δώσει νόημα σε όλο τον κόσμο. Και το νόημα το έδωσε με το Σταυρό του, με τη θυσία του. Ό,τι περνάει από το Σταυρό μεταμορφώνεται. Γίνεται Άγιο, γίνεται Ουρανός, γίνεται αιωνιότητα. Ό,τι κόπο κάνουμε και σε ό,τι θυσία υποβάλουμε τον εαυτό μας για την αλήθεια, για τη δικαιοσύνη, για την αγάπη για τον Χριστό, έχουν νόημα αιώνιο. Όποιος βλέπει με πίστη το Σταυρό, τα μάτια του φωτίζονται. Όποιος κάνει με πίστη το σταυρό του, το χέρι του αγιάζεται. Όποιος ασπάζεται με πίστη και σεβασμό το Σταυρό εξαγνίζεται.

Γιατί λοιπόν να μην καυχιόμαστε για το μεγαλείο του Σταυρού; Αυτός ο Σταυρός έχει τρεις πτυχές μέσα στην ιστορία. Η πρώτη πτυχή μας φανερώνεται τα χρόνια

πριν Χριστού, συμβολικά και προφητικά.

Ο Μωυσής έκανε μια κίνηση Σταυρού και σταμάτησαν τα νερά της Ερυθράς Θάλασσα και πέρασε ο λαός του Ισραήλ και ξανά πάλι τα νερά ενώθηκαν. Έδειχνε τη δύναμη που θα είχε το σχήμα του Σταυρού. Όταν υψώθηκε το χάλκινο φίδι στην έρημο για σωθούν οι Ισραηλίτες από το δάγκωμα των φιδιών είναι μια συμβολική δύναμη με ακόμη βαθύτερο το νόημα του Σταυρού. Βλέποντας τον Σταυρό δεν αφήνουμε τα πάθη να «δαγκώσουν» την ψυχή μας και να τη θανατώσουν, και η δεύτερη πτυχή είναι και η μεγαλύτερη. Είναι η Σταύρωση του Χριστού πάνω σ' αυτό το ξύλο. Από την ώρα εκείνη ο Σταυρός αγιάζεται ιστορικά. Γίνεται το κέντρο του κόσμου. Αμέσως μεταμορφώθηκε η ιστορία, όλα τα σύμβολα και όλες οι προτυπώσεις περί Σταυρού, έγιναν γεγονότα.

Η τρίτη πτυχή του Σταυρού είναι η μετά Χριστόν που έγινε το κέντρο της εκκλησίας. Η εκκλησία μας καυχιέται για το Σταυρό. Δεν κάνει τίποτε χωρίς να αρχίσει και να κλείσει με το σημείο του Σταυρού. Ο Παύλος καυχιέται γιατί είναι Απόστολος του Σταυρωμένου Χριστού. Ο Σταυρός δεν είναι μόνο σύμβολο της εκκλησίας αλλά και νόημα της εκκλησίας. Χωρίς Σταυρό, δηλαδή χωρίς θυσία δεν μπορεί να νοηθεί εκκλησία. Δεν μπορεί να νοηθεί Αγιότητα.

Ο σύγχρονος κόσμος καυχιέται για θέσεις, για αξιώματα, για τεχνικά επιτεύγματα. Όλα αυτά είναι όμως χωρίς νόημα ζωής. Το νόημα το βαθύτερο, το νόημα της ζωής είναι μέσα στο νόημα που εκπέμπει ο Σταυρός. Πολλοί προσπάθησαν να βρουν, να ζήσουν και να δώσουν τον τέλειο τύπο του ανθρώπου. Μερικοί είπαν ότι οι φιλόσοφοι είναι τέλειοι, άλλοι όσοι έχουν δράση, η ανταρσία. Κανένας δεν μπόρεσε να συλλάβει ολόκληρη την αλήθεια, έπιασαν ένα κομμάτι της και το υπηρέτησαν. Ολόκληρη η αλήθεια βρίσκεται στο Θεάνθρωπο Χριστό. Μας φωνάζει στη σημερινή μας περικοπή: Όποιος θέλει να έρθει κοντά μου ας κάνει τρία βασικά βήματα. Να αρνηθεί τον εαυτό του, δηλαδή να αρνηθεί να υπηρετήσει την αμαρτία. Να σηκώσει τον Σταυρό του και να τον ακολουθήσει.

Και τα τρία αυτά είναι σφιχτοδεμένα μεταξύ τους. Αν ξεχωριστεί ένα από αυτά, χάνονται όλα. Ο Κύριος θα αξιοποιήσει τη θυσία σου και το Σταυρό σου, εσμάί λείει ο Δημιουργός σου θα φωτίσω το εγώ σου, θα λυτρώσω το πρόσωπό σου, θα σε κάνω κατά χάριν Θεό. Αυτή η περικοπή όπως και όλες του Ευαγγελίου είναι βαρυσήμαντη γιατί μας δίνει τον τέλειο, ολοκληρωμένο τύπο ανθρώπου.

Παιδευόμαστε πάνω στη γη για να φτιάξουμε τον τύπο μας τέλειο, όλοι θέλουμε να γίνουμε τέλειοι. Το μέσο υπάρχει, το πρότυπο υπάρχει. Απόφαση μας χρειάζεται. Τα βήματά μας να συμβαδίζουν με τα βήματα του Χριστού. Ο νους μας να γίνει νους Χριστού. Η καρδιά μας να φλογιστεί με το Αγιο Πνεύμα. Το πρόσωπό μας να λάμψει από το Θείο Φως.

Αυτός είναι ο μοναδικός σωστός δρόμος, αυτόν ας ακολουθήσουμε.